

90008

ONDERZOEKPLAN 1983

W
O
D
C
Ministerie van Justitie
1983

U.S. Department of Justice
National Institute of Justice

This document has been reproduced exactly as received from the person or organization originating it. Points of view or opinions stated in this document are those of the authors and do not necessarily represent the official position or policies of the National Institute of Justice.

Permission to reproduce this copyrighted material has been granted by

Ministerie van Justitie

to the National Criminal Justice Reference Service (NCJRS).

Further reproduction outside of the NCJRS system requires permission of the copyright owner.

NCIRS

JUN 28 1983

I INLEIDING 1

II Wetgeving 3

1. Lopend onderzoek 3
 - 1.1 Evaluatie Wet Schadefonds Geweldsmisdrijven 3
 - 1.2 Knalpunten in wet- en regelgeving etnische minderheden 3
 - 1.3 Onderzoek Privacybescherming Persoonsregistratie 4
- 2 Nieuw onderzoek 4
 - 2.1 Economie van de wetgeving 4
 - 2.2 Evaluatie Wet Ketenaansprakelijkheid 5
 - 2.3 De Rechtshulploop in Nederland 5
 - 2.4 Evaluatie Wijzigingswet WROM 6
 - 2.5 Evaluatie van het omgangsrecht 7
 - 2.6 Onderzoek rechtshulp bij echtscheidingen 7

III Criminaliteitsontwikkeling 9

1. Lopend onderzoek 9
 - 1.1 Getuigen van delicten (fietsendiefstal) 9
 - 1.2 Hulpverlening slachtoffers van misdrijven 9
- 2 Nieuw onderzoek 10
 - 2.1 Sociopreventie experiment 10
 - 2.2 CBS-WODC slachtofferstudies 10

IV Politie 11

1. Lopend onderzoek 11
 - 1.1 Sittard: evaluatie-onderzoek wijkteams 11
 - 1.2 Enschede: prioriteitstelling recherche 11
 - 1.3 ME en stress 12
 - 1.4 Samenvoeging politiekorpsen 12
- 2 Nieuw onderzoek 13
 - 2.1 Politie-experimenten 13
 - 2.1.1 Justitieel beleid en opsporing 13
 - 2.1.2 Informatiegebruik en -behoefte bij de recherche 14
 - 2.1.3 Bedrijfsvoering recherche 14

2.1.4	Vergelijking experimenten	14
2.2	Het functioneren van de landgroepen bij de RP	15
2.3	Bevolking en criminaliteitsbeheersing	15
2.4	Overige projecten	15
2.4.1	Politie/bevolkingsonderzoek	15
V	Rechtspleging	17
1	Openbaar Ministerie	17
1.1	Lopend onderzoek	17
1.1.1	Proefneming met indicatielijst sepotbeleid	17
1.1.2	Voorlopige hechtenis	17
1.1.3	Sepotbeleid minderjarigen	18
1.1.4	Registratieprojecten Rechterlijke Macht	18
1.1.5	Herhaald rijden zonder rijbewijs	19
1.2	Nieuw onderzoek	20
2	ISMO	20
2.1	Lopend onderzoek	20
2.1.1	Faillissementen bij b.v.'s	20
2.1.2	Vervolgexperiment motorrijtuigen- belasting	20
2.2	Nieuw onderzoek	21
3	Staatscommissie Herziening Rechterlijke Organisatie / Hoofddirectie ORR	22
3.1	Lopend onderzoek	22
3.1.1	Onderzoek ten behoeve van de Commissie van Advies inzake Normen en Werkwijze Arrondissementsrechtbanken	22
3.1.2	Het rolkaartenonderzoek	23
3.1.3	Belastingzaken	23
3.2	Nieuw onderzoek	24
3.2.1	Referentiekader Rechterlijke Organisatie	24
3.2.2	Onderzoek op het terrein van de (niet- strafrechtelijke) rechtspleging	24
3.2.3	Onderzoek ten behoeve van bedrijfsvoe- ringsanalyse van de sectie strafrecht van de rechtbank te Amsterdam	25
VI	Strafrechtstoepassing	27
1	Gevangeniswezen	27
1.1	Onlangs afgesloten onderzoek	27
1.2	Lopend onderzoek	28
1.2.1	Inventarisatieproject	28
1.2.2	Evaluatie algemene verlofregeling	28
1.2.3	Regiemontwikkeling en GIS	29
1.3	Terugzien en vooruitblikken	29
2	Reclassering	30
2.1	Lopend onderzoek	30

2.1.1	Clientenonderzoek reclassering	30
2.1.2	Reclassering en etnische minderheden/buitenlanders	30
2.2	Nieuw onderzoek	30
3	TBR	31
3.1	Ontwikkeling en initiëring van systematische registratie	31
3.2	De recidive van (ex-)TBR-gestelden	31
3.3	Vordering en oplegging maatregel TBR	32
4	Dienstverlening	32
VII	OVERIGE PROJECTEN	35
1	Onderzoek raadadviseur kinderbescherming	35
1.1	Evaluatie experiment pleeggezinplaatsingen	35
1.2	Uithuisplaatsing jeugdige allochtonen	36
1.3	Onderzoek opvang Vietnamese jongeren	37
1.4	Inventarisatie harddrugverslaafde minderjarigen	37
1.5	Evaluatie Alternatieve Sancties voor jeugdigen	38
1.6	Politiecontacten van minderjarigen uit etnische minderheidsgroepen	39
2	Onderzoek inzake etnische minderheden	39
3	Inzet politiemacht bij de controle op rijden onder invloed	40
4	Programma Justitiële verkenningen	41
VIII	BIJLAGEN	43
1	BIJLAGE 1: OVERZICHT van publicaties tussen 1 januari 1982 - 31 december 1982	43
1.1	WODC-rapporten	43
1.2	Justitiële Verkenningen	43
1.3	Overige publicaties	44
2	BIJLAGE 2: OVERZICHT LOPEND EXTERN ONDERZOEK	47
3	BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN HET LOPEND ONDERZOEK BINNEN HET WODC	48

I INLEIDING

Bij de voorbereiding van het onderzoekplan voor 1983 is gebleken dat veel van de projecten die in het plan voor 1982 waren aangekondigd nog niet afgerond waren. De gemiddelde duur van een enigszins substantieel onderzoek is anderhalf a twee jaar. Om deze reden is de opstelling van een jaarlijks onderzoekplan een enigszins geformeerde onderneming. Meer in onverenstemming met de werkelijke dynamiek van het onderzoek lijkt het om eenmaal per twee jaar een nieuw plan op te stellen en in het tussenliggende jaar te volstaan met een aanpassing ervan. Hiertoe is thans in overleg met de beleidsdirecties besloten. Het hier voorliggende programma moet worden gezien als de actualisering van het onderzoekplan dat in de zomer van 1982 is verschenen.

De consequentie hiervan is, dat ook in 1983 veel WODC-onderzoeken in het teken zullen staan van het in het onderzoekplan 1982 gememoreerde, beleidsmatige streven om tegen gelijkblijvende of verminderde kosten gelijke of zelfs verbeterde resultaten te bereiken.

Voor het wetgevingsonderzoek betekent dit ondermeer dat een bijdrage zal worden geleverd aan de prognostisering van de kosten van nieuwe wetgeving. Tevens bestaat het voornemen om de praktijk van de gewijzigde Wet Rechtsbijstand aan On- en Minvermogenden te evalueren door middel van een onderzoek onder rechtshulpzoekenden. Daarnaast zal een poging worden gedaan om verkennend onderzoek te doen naar de functies van de rechtshulp op het gebied van het echtscheidingsrecht.

Op het gebied van de politie zal verder worden voortgegaan met de reeks experimenten criminaliteitsbestrijding op gemeentelijk niveau. Thans zullen deze experimenten meer nog dan voorheen worden beheerst door de noodzaak voor het plaatselijke driehoeksoverleg om overeenstemming te bereiken over de politieke prioriteiten. Een belangrijk nieuw project is verder het in samenwerking met het stafbureau Organisatie en Efficiency uit te voeren onderzoek naar het functioneren van de landgroepen van het Korps Rijkspolitie. Ook in dit project staat de noodzaak van prioriteitenkeuzes bij de inzet van politiefunctionarissen voorop.

Het bovengenoemde politie-onderzoek is tevens onderzoek ten behoeve van het Openbaar Ministerie. In dit kader past ook de bijdrage van het WODC aan de organisatie van de OM-conferenties 1982/83 over de opstelling van politieke beleidsplannen. Daarnaast staan voor 1983 ondermeer op het programma een proefneming met de invoering van indicatielijsten voor de beslissing om lichte criminaliteit al dan niet te vervolgen op het arrondissementsparket Den Haag en een soortgelijke proefneming op landelijke schaal ten aanzien van de vordering van de voorlopige hechtenis. Ook in 1983 zal verder veel aandacht worden besteed aan de onderzoekmatige onderbouwing van de fraudebestrijding. Het onderzoek op het gebied van de strafrechtstoepassing bevindt zich in een fase van heroriëntatie. Een belangrijk zwaartepunt zal ook in 1983 nog zijn de evaluatie van de experimenten dienstverlening. Inmiddels is een begin gemaakt met een analoog project met betrekking tot alternatieve sancties voor jeugdigen door de raadgeviseur onderzoek Kinderbescherming.

II WETGEVING

1 Lopend onderzoek

1.1 Evaluatie Wet Schadefonds Geweldsmisdrijven

In het kader van de evaluatie van het Schadefonds Geweldsmisdrijven werden, als onderdeel van de CBS slachtofferenquête 1982, enkele vragen betreffende de behoefte aan en de bekendheid van het Schadefonds gesteld aan een steekproef uit de Nederlandse bevolking. In het najaar van 1982 werden gegevens van het CBS ontvangen en kon met de analyse worden aangevangen. Het tweede onderdeel van dit project betreft onderzaking van een groep cliënten van het Schadefonds, alsmede van een groep van slachtoffers van geweldsmisdrijven die zich niet tot het Schadefonds hebben gewend. Deze ondervraging vond begin 1983 plaats. Een eerste rapportage vond najaar 1982 plaats, de eindrapportage zal eind 1983 plaats vinden.

1.2 Knelpunten in wet- en regelgeving etnische minderheden

In opdracht van de Ministeries van CRM, Binnenlandse Zaken en Justitie worden door het WODC twee studies verricht naar knelpunten die er in de wet- en regelgeving mogelijk bestaan voor etnische minderheden.

De eerste studie betreft een inventarisatie van wetten en regelingen, voorzover afkomstig van de centrale overheid, waarin onderscheid wordt gemaakt naar nationaliteit, inwonerschap, taal, cultuur, levensbeschouwing en/of ras. Een rapport daarover is in het voorjaar van 1983 gepubliceerd onder de titel "Minderheid - Minder recht".

De tweede studie kan als een gedeeltelijk vervolg hierop worden beschouwd. Nagegaan is in hoeverre er in de Nederlandse wet- en regelgeving knelpunten bestaan op de terreinen onderwijs, huisvesting, werkgelegenheid en sociale zekerheid. Anders dan de eerste studie is hierbij bezien in hoeverre wetten en regelingen anders uitwerken voor allochtonen dan voor autochtonen. Deze

studie beperkte zich tot de grootste groepen in Nederland verblijvende allochtonen, te weten Molukkers, Surinamers, Antillianen en Mediterraneanen. Ook van deze tweede studie vond de rapportage voorjaar 1983 plaats. Nader zal worden gezien in hoeverre het onderzoek op alle genoemde daelterreinen kan worden uitgevoerd.

1.3 Onderzoek Privacybescherming Persoonsregistratie

In samenwerking met het CBS wordt een onderzoek gehouden onder een steekproef van circa 2.000 bedrijven en overheidsinstanties, met als onderwerpen van hoeveel geautomatiseerde persoonsregistraties men houder is, van welke aard deze registraties zijn en hoe het gebruik ervan geregeld is. Hoofdpunten hierbij zijn echter de beveiligingsmaatregelen en de wijze waarop de privacybescherming is geregeld. De enquête is najaar 1982 afgenomen, en zal medio 1983 tot rapportage leiden. Ter verdieping van de inzichten in de problematiek die de voorgestelde Wet op de Persoonsregistraties voor de houders van persoonsregistratie in een meer complexe setting zal opleveren, zullen, mede op basis van de resultaten van de schriftelijke enquête, vraaggesprekken worden gehouden binnen een twintigtal bedrijven en instellingen. Deze gesprekken zijn in het voorjaar van 1983 gepland. Het project beoogt onder meer inzicht te verschaffen in de aard en de omvang van de werkzaamheden van de in te stellen Registratiekamer. Daartoe zal ook een literatuuronderzoek worden gedaan naar de ervaringen van de Registratiekamers in enkele andere (bv. de Scandinavische) landen. Najaar 1983 zal het project worden afgesloten.

2 Nieuw onderzoek

2.1 Economie van de wetgeving

In het afgelopen jaar is een aanvang gemaakt met een literatuurstudie gericht op een inventarisatie van de problemen van wetgeving in een periode van economische recessie. In het kader van de slachtofferenquête van het CBS zijn verder aan een steekproef uit de bevolking enkele zeer globale 'heroverwegings'-mogelijkheden voorgesteld. Op basis hiervan zal worden gezien of en hoe een dergelijke publieksenquête kan worden voortgezet.

Tengevolge van de sterke stijging van door de van rijkswege gefinancierde dienstverlening gaat de overheid er meer en meer toe over de kosten hiervan op de gebruikers te verhalen. Naarmate de aan een dergelijk beleid ten grondslag liggende afweging tussen individuele verantwoordelijkheden (en dus daaruit voortvloeiende individueel te dragen risico's) en collectieve aan-

sprakelijkheid minder aansluit op hetgeen in brede lagen van de samenleving gedacht wordt in deze, is de kans op acceptatie van een dergelijk beleid geringer, hetgeen tot uitvoeringsproblemen en daarmee tot hogere kosten kan leiden. Onderzoek naar de congruentie van afwegingsprocessen kan hier van belang zijn. Een voorbeeld daarvan vormt het evaluatie-onderzoek Wijzigingswet WROM (2.4). Een onderzoek gericht op het verkrijgen van inzicht in de motieven van mensen om ter oplossing van een probleem een beroep te doen op rechtshulpverlenende instanties en naar hun ervaringen met de geboden hulp past evenzeer in dit kader (2.3).

Tenslotte zal het WODC assistentie verlenen bij de prognostisering van de zg. rechtseffecten van nieuwe wetten. Lopende activiteiten hebben o.a. betrekking op de effecten van de verdragen met betrekking tot de overdracht van de executie van strafvonnissen.

2.2 Evaluatie Wet Ketenaansprakelijkheid

Op 1 juli 1982 is de zg. 'Wet Ketenaansprakelijkheid' in werking getreden, waarmee terugdringing van de malafide onderaanneming wordt beoogd. De evaluatie van de wet wordt verricht onder auspiciën van de Sociale Verzekeringsraad. Momenteel is overleg gaande in hoeverre het WODC hieraan kan bijdragen. Deze bijdrage zou dan liggen in onderzoek naar de mate waarin het gestelde doel bereikt wordt, niet in bestudering van mogelijke schadelijke neveneffecten voor het (bonafide) bedrijfsleven. Het WODC-onderzoek zou uiteenvallen in twee, elkaar aanvullende studies.

De eerste betreft een kwantitatieve studie, waarin gekeken wordt naar de ontwikkeling van de geïnde loonbelasting en sociale premies, naar de frequentie waarmee signalen van malafiditeit zich voordoen, en - in aansluiting op een eerder verrichte WODC-studie - naar de mate waarin bij faillissementen van malafide onderaanneming sprake is.

De tweede studie is kwalitatief van aard, en houdt zich bezig met - verandering in - de verschijningsvorm van malafide onderaanneming: is er wellicht sprake van dat de praktijken onder andere dekmantels voortgezet worden? De resultaten van deze onderzoeken zouden voor juli 1985 beschikbaar moeten zijn, zodat de onderzoekinspanningen in 1983 en 1984 geleverd moeten worden.

2.3 De Rechtshulploop in Nederland

In 1976 werd het mede door het Ministerie van Justitie gefinancierde onderzoek naar de samenhangen tussen de maatschappelijke ongelijkheid en de juridische hulpverlening (Schuyt, Groenendijk en Sloot, 1976) afgesloten. Dit onderzoek moet bagrepen worden tegen de achtergrond

van de sinds 1970 in ons land in gang gezette discussie omtrent de leemten in de rechtshulp. Het uitgangspunt van deze discussie was dat deskundige juridische bijstand voor de maatschappelijk zwakkere groeperingen in onvoldoende mate bereikbaar zou zijn.

In het kader van de door het CBS jaarlijks uit te voeren slachtofferenquêtes is besloten om in 1983 aandacht te besteden aan de rechtshulploop zoals deze zich thans voltrekt. Nagegaan zal worden in welke mate de sedert het midden der jaren zeventig getroffen maatregelen - men denke met name aan de oprichting van de Buro's voor Rechtshulp invloed hebben gesorteerd. De enquêteresultaten zullen worden vergeleken met resultaten van eerdere enquêtes over dit onderwerp. Naast de tracering van de feitelijke rechtshulploop wordt in deze enquête een poging gedaan om zicht te krijgen op de veelal impliciete afwegingen die mensen maken bij het besluit om al of niet te rade te gaan bij bepaalde hulpverlenende instanties en de mate waarin ze (on)tevreden zijn zowel over de wijze van hulpverlening als het uiteindelijke resultaat. Rapportage hiervan wordt eind 1983 verwacht.

2.4 Evaluatie Wijzigingswet WROM

Op 25 november 1980 diende de Minister van Justitie bij de Tweede Kamer een voorstel in tot wijziging van de Wet Rechtsbijstand aan On- en Minvermogenen (Wet juli 1957, Stb. 233). In het voorstel worden een aantal maatregelen voorgesteld waarvan de twee meest belangrijke zijn:

- een uniformering van de door de Buro's voor Rechtshulp te hanteren financiële criteria bij de toelating tot de door de overheid gefinancierde rechtshulp;
- de invoering van een op het draagkrachtbeginsel geschoeid systeem van door de belanghebbende te betalen eigen bijdrage in de kosten.

Deze maatregelen werden in de Memorie van Toelichting gemotiveerd met een verwijzing naar de in de huidige praktijk gegroeide rechtsongelijkheid waar in verschillende arrondissementen verschillende criteria werden gehanteerd. Tevens werd gewag gemaakt van het feit dat de geringe differentiatie in tarief onder het WROM-regime uit een oogpunt van draagkracht nooit enige feitelijke betekenis heeft gehad.

Van de zijde van de rechtstreeks bij de rechtshulpverlening betrokken instanties - de Nederlandse Orde van Advocaten, de Vereniging voor Rechtshulp en de Vereniging van medewerkers van de Buro's voor Rechtshulp/LOK - is

protest aangetekend tegen het voorstel. Centraal argument daarbij vormde het veronderstelde drempelverhogende effect van het nieuwe stelsel, juist nu in de afgelopen jaren de weg naar de advocaat of een andere rechtshulpverlener voor velen pas begaanbaar gemaakt was. Deze geluiden hebben geleid tot amendering van het voorstel waarna het op 17 februari 1981 door de Tweede Kamer en op 13 mei door de Eerste Kamer is aanvaard (Wet 15 mei 1981, Stb. 317).

In het voorjaar van 1982 is het WODC benaderd van de zijde van de Hoofddirectie Organisatie Rechtspleging en Rechtshulp met het verzoek een onderzoek uit te voeren ter evaluatie van voornoemde wet. Het onderzoek zou zich toe dienen te spitsen op een beschrijving van de feitelijke werking van de wet enerzijds en een tracering van mogelijke effecten op de vraag naar rechtshulp anderzijds.

2.5 Evaluatie van het omgangsrecht

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel 15638 betreffende het scheidingsprocesrecht en het omgangsrecht werd aan de Tweede Kamer toegezegd de voorgestelde maatregelen na invoering te doen evalueren.

Het ligt in de bedoeling na te gaan in hoeveel en in welke gevallen men een beroep doet op de rechter om de omgang te regelen, door wie van de betrokkenen het verzoek wordt gedaan, welke verzoeken worden ingewilligd en welke niet, in hoeverre de opvatting van het kind de uiteindelijke regeling beïnvloedt en hoe vaak zich de situatie voordoet dat de andere ouder geen behoefte heeft aan omgang terwijl het kind dat wel graag wil. Deze informatie zal worden verzameld door analyse van dossiers. Een jaar na het totstandkomen van de feitelijke omgangsregeling zal aanvullende informatie worden verzameld over het verloop van de omgangsregeling.

Tevens zal een enquête worden gehouden onder kinder- en familierechters en kantonrechters naar hun ervaringen met de regeling.

Gezien de stand van zaken met betrekking tot de behandeling van het wetsontwerp is het onzeker of in 1983 de evaluatie ter hand genomen kan worden.

2.6 Onderzoek rechtshulp bij echtscheidingen

Gesteld voor de opgave de sterk gestegen kosten ten behoeve van de door de overheid gefinancierde rechtshulpverlening krachtens de WROM te beteugelen, is het WODC verzocht na te gaan in welke mate bijstand van de advocatuur in de juridische afwikkeling van een scheidingssituatie noodzakelijk moet worden geacht en in welke mate dat niet primair het geval is. De indruk be-

staat dat in een niet onaanzienlijk deel der gevallen een meer efficiënt gebruik van het rechtshulpaanbod zou kunnen worden gemaakt. Een dergelijk inzicht is van belang ten behoeve van een na te streven vereenvoudiging van de afwikkelingsprocedure.

In dit verband is allereerst een poging gedaan om tot een globale schatting te komen van de mate waarin inschakeling van de advocaat bij de afwikkeling van de scheiding al of niet is geïndexeerd. Daarbij is afgegaan op aanwezige gegevens afkomstig uit empirisch onderzoek op dit terrein. Vervolgens ligt het in de bedoeling nieuw empirisch onderzoek uit te voeren. Over de opzet daarvan wordt op dit moment beraadslaagd. De gedachten gaan uit naar een onderzoek van griffiedossiers betreffende echtscheidingen. Nader bezien zal worden of in aansluiting daarop een gerichte enquête onder de betrokkenen wordt uitgevoerd. Hierbij zouden gescheidenen-op-gemeenschappelijk verzoek en na een dagvaardingsprocedure gescheidenen vergeleken kunnen worden ten aanzien van hun ervaringen inzake de juridische afwikkeling van scheiding en de rol van de advocaat daarin.

III CRIMINALITEITSONTWIKKELING

1. Lowend onderzoek

1.1 Getuigen van delicten (fietsendiefstal)

In aansluiting op het praktijkexperiment technopreventie, waarin de effectiviteit van bepaalde preventiematregelen is onderzocht, en het onderzoek naar interventiegedrag en de bereidheid van het publiek om de politie te waarschuwen bij het zien stelen van fietsen, werd eind 1981 een enquête gehouden in Amsterdam. Doel van het onderzoek was primair inzicht te krijgen in de ervaringen met en de houding ten opzichte van fietsendiefstal.

Een eerste overname van de resultaten van deze enquête heeft plaats gevonden op het in augustus 1982 te Edinburg gehouden 28th International Congress on Applied Psychology.

In het kader van de begeleiding van de CBS-slachtofferen-enquêtes wordt op dit moment aandacht besteed aan assistenders van delicten. In de CBS-WODC slachtofferen-enquête zal in 1983 een representatieve groep Nederlanders eveneens worden ondervraagd over hun ervaringen als getuige van een misdrijf. Bij dit deelonderzoek willen we nagaan of, en zo ja in welke mate, getuigen deze informatie doorgeven aan de politie, ook zal nagegaan worden in welke mate getuigen daadwerkelijk de voorkeur geven aan zelf ingrijpen bij het misdrijf.

1.2 Hulzvarianing slachtoffers van misdrijven

In dit project wordt onderzocht hoe de materiële en immateriële schade van schade als gevolg van criminaliteit door de Nederlandse bevolking worden ervaren, alsmede welke voorzieningen men nodig acht in verband met de omvang van en de hulzvarianing aan slachtoffers. Daarvoor vinden evaluatiestudies plaats van slachtofferhulp-projecten in Rotterdam, Groningen en het district Alkmaar van het Koninkrijk Politie. De dataverzameling

vond plaats gedurende de tweede helft van 1982. Medio 1983 komt een eerste interimrapport uit, waarin op basis van gegevens uit de CBS-slachtofferenquête aandacht wordt besteed aan de hulpbehoefte bij slachtoffers van misdrijven. Verder komt aan de orde de mate waarin de politie selecteert bij het doorverwijzen van slachtoffers naar hulpverleningsinstellingen, alsmede gegevens over het hulpverleningsproces. Medio 1983 zal de evaluatie volgen van de daadwerkelijke hulpverlening aan slachtoffers van misdrijven. Daartoe werden slachtoffers met en zonder hulpverleningservaringen met elkaar vergeleken op basis van vraaggesprekken over hun ervaringen met het misdrijf, de problemen die hieruit voortkwamen en de wijze waarop voor deze problemen een oplossing werd gezocht.

2 Nieuw onderzoek

2.1 Sociopreventie experiment

In overleg met het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven zal een praktijkexperiment worden opgezet om ervaringen op te doen met sociopreventie. De gedachten gaan hierbij in de eerste plaats uit naar een invulling van het samenwerkingsverband tussen de politie en burgerij. Het doen van aangiften en de mogelijkheid om hierover met burgers via een inspraakorgaan in overleg te treden kan bij een dergelijk onderzoek centraal staan. In de tweede plaats wordt gedacht aan het versterken van de informele sociale controle en de integratie van de jeugd in het schoolstelsel. Studies hebben nl. overtuigend aangetoond dat het mislukken op school een van de sterkste predictoren is van het zelf plegen van criminaliteit. Inzicht opdoen in het beheersen van criminaliteit en onrustgevoelens zijn doelstellingen van het onderzoek.

2.2 CBS-WODC slachtofferstudies

In het kader van de begeleiding van de CBS-WODC slachtofferenquêtes worden op dit moment speciale studies voorbereid over onrustgevoelens, de ernst van delicten en het zelf plegen van delicten. Deze studies moeten leiden tot bruikbare standaardmeetinstrumenten.

IV POLITIE

1 Lopend onderzoek

1.1 Sittard: evaluatie-onderzoek wijkteams

In Sittard is sedert 1 januari 1981 de politie georganiseerd in wijkteams. Het doel is om via een verkleining van de afstand tot de burgerij en een intensivering van het contact te komen tot een kwalitatieve verbetering van de relatie en een beter inzicht in de specifieke problemen, waardoor een meer gerichte taakvervulling kan worden gerealiseerd. Bovendien zijn op die manier de voorwaarden geschapen voor optimalisering van de preventieve en repressieve criminaliteitsbeheersing.

Het onderzoek dat wordt uitgevoerd richt zich met name op de vraag naar de interne en externe effecten van het werken met wijkteams. Ter beantwoording van deze vraag zijn, voorafgaand aan de geplande reorganisatie, gegevens verzameld onder de bevolking (specifieke problemen, wensen c.q. oordeel over het politie-optreden, contact met politie, (on)veiligheidsgevoelens, "dark number") en onder de korpsleden (tevredenheid met de werksituatie, tijdsbesteding, wensen met betrekking tot taakstelling). Deze gegevens zullen worden vergeleken met na één alsmede na twee jaar te verrichten metingen. De eerste nameting heeft in december 1981 plaatsgehad.

Ter vergelijking is een adequate controlegroep samengesteld waarbij dezelfde metingen worden verricht.

Genoemde gegevens zullen worden aangevuld met gegevens uit de politie-administratie (ophelderingspercentages, geregistreerde criminaliteit, tijdsbesteding), en met gegevens uit deelonderzoeken. Via deze gegevens kan een meer gedetailleerd inzicht worden verkregen in het functioneren van de diverse teams, zowel extern als intern.

1.2 Enschede: prioriteitstelling research

Bij het gemeentelijk politiekorps van Enschede heeft evenals trouwens bij andere korpsen bezuiniging geleid

tot een verdere overbelasting van de recherche. De noodzaak om te komen tot een betere prioriteitstelling en een stroomlijning van de werkprocedures dringt zich op. Via een tijdschrijfonderzoek, een dossieronderzoek en een enquête onder de bevolking zal een bijdrage worden geleverd aan een prioriteitstelling en stroomlijning van procedures. Bovendien zal worden nagegaan hoe de besluitvorming in het driehoeksoverleg met betrekking tot de prioriteitstelling tot stand komt.

1.3 ME en stress

ME-optreden brengt spanningen met zich mee, zeker wanneer zoals in een aantal recente confrontaties het geval was, het tegen ME-eenheden gerichte geweld toeneemt. Het overgrote deel van de ME-ers zegt na een inzet behoefte te hebben aan een of andere vorm van opvang. Politiechefs vier personeel meer dan incidenteel voor ME-werk wordt opgeroepen, wijzen op de vermoedelijk met de ME-inzet samenhangende demotivatie van dit personeel in de normale politiedienst.

Doel van het onderzoek, dat in samenwerking met de afdeling Onderzoek en Ontwikkeling van de Directie Politie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken wordt opgezet en uitgevoerd, is in eerste instantie inzicht te verkrijgen in wat een ME-optreden betekent voor de gezondheid, het beroepsmatig welbevinden en het werkgedrag van individuele politie-agenten. Het onderzoek zal mogelijk een vervolg krijgen in onderzoek rond stressreductiemaatregelen.

1.4 Samenvoeging politiekorpsen

In Zuid-Limburg heeft een gemeentelijke herindeling plaatsgevonden. Tengevolge daarvan zijn per 1 januari 1982 een aantal nieuwe, vergrote gemeenten gevormd. Deze herindeling betekent dat een aantal landgroepen van de Rijkspolitie en een gemeentelijk politiekorps zijn opgeheven. Daarvoor in de plaats komen gemeentepolitiekorpsen en vergrote landgroepen van het Korps Rijkspolitie. Een dergelijke overgang geeft een aantal problemen van personele en materiële aard. Voor een deel zijn deze problemen bekend en daarvoor is een oplossing gegeven; voor een deel ook zijn ze nieuw.

Het onderzoek is gedeeltelijk beschrijvend, gedeeltelijk evaluerend van aard. Het beschrijvende deel heeft betrekking op de getroffen regelingen en de problemen die zich voordoen; het evaluerende deel heeft betrekking op de waardering van de overgangsregeling door de betrokken instanties en ambtenaren.

De resultaten van het onderzoek kunnen dienen tot verfining of eventueel tot bijstelling van beleid bij samenvoegingen van politiekorpsen in de toekomst.

2 Nieuw onderzoek

Experimenten, gericht op het effect van het politie-optreden, hebben gedurende een aantal jaren een wezenlijk onderdeel gevormd van het onderzoekprogramma. Inmiddels is, nadat een aantal van deze projecten is afgerond en geëvalueerd, een tussenbalans opgemaakt en worden ideeën over vervolgsperimenten nader uitgewerkt (zie onder meer Justitiële Varkenningen nummer 8, 19...). De experimenten zullen zich ook in de toekomst bezighouden met de centrale vraag naar de effectiviteit van het politie-optreden. Dit neemt niet weg dat ook aandacht zal worden besteed aan de politie-organisatie als zodanig.

Binnen de experimenten zal het aandachtspunt liggen bij de justitiële dienst en het researchewerk. Van groot belang daarbij is zorg te dragen voor een optimale betrokkenheid van het OM.

Nadat in het verleden de experimenten werden uitgevoerd bij gemeentepolitiekorpsen zal, indien mogelijk, ook de Rijkspolitie bij nieuw op te zetten projecten worden betrokken.

Op het terrein van de Rijkspolitie krijgt een onderzoek naar het functioneren van de landgroepen prioriteit. Naast aandacht voor bedrijfsmatige aspecten van de landgroepen worden ook verwachtingen van bestuur, justitie en publiek in het onderzoek betrokken. Voor een nadere uitwerking van prioriteiten en fasering binnen dit onderzoek zal nog nader overleg plaatsvinden. Omdat de vraag naar de bedrijfsvoering bij de landgroepen een belangrijk onderdeel vormt zullen projecten in samenwerking met O & E worden uitgevoerd.

Voor de komende jaren tanslotte gaan ook gedachten uit naar onderzoek waarbij wordt bekeken in hoeverre de bevolking meer betrokken ofwel gemobiliseerd kan worden bij de beheersing van de criminaliteit.

2.1 Politie-experimenten

2.1.1 Justitieel beleid en opsporing

Een aantal gemeentelijke politiekorpsen heeft een organisatiestructuur waarin de recherche als zelfstandig onderdeel niet meer voorkomt. Het OM dat gewend is haar invalshoek naar de politie via de recherche te hebben raakt op die manier een deel van haar greep op de opsporingsactiviteiten kwijt, verspreid als die raken door het hele korps. Dit betekent voor het OM en de politie dat moet worden gezocht naar nieuwe methoden om een opsporings- en vervolgingsbeleid te realiseren. Voor de politie betekent het tevens, dat in de nieuwe organisatiestructuur gezocht moet worden naar wegen om de onderlinge afstemming van opsporingsactiviteiten te ver-

bateren en om die gegevens te verzamelen die het mogelijk maken om een justitieel beleid te voeren.

Er zal worden nagegaan welke gegevens beschikbaar moeten komen om een dergelijk beleid te kunnen realiseren en welke overlegstructuren daarvoor nodig zijn. Vervolgens zal experimenteel worden getest of de voorgestelde verbeteringen voldoen.

In Almere zijn besprekingen gaande die kunnen uitmonden in een onderzoek.

2.1.2 Informatiegebruik en -behoefte bij de recherche

Van verschillende zijden wordt steeds weer gewezen op het belang van de beschikbare informatie voor een effectief functioneren van de recherche.

Een onderzoek waarbij het gebruik en de behoefte aan informatie centraal staat, kan zich richten op de volgende vragen:

1. welke soort informatie heeft men bij de recherche nodig;
2. hoe kan een adequaat gebruik van de ter beschikking zijnde informatie worden bevorderd?
3. hoe kan de toelevering van de gewenste informatie worden verbeterd;

Een nadere invulling van het onderzoek -eventueel in een experimentele vorm- moet nog plaatsvinden.

2.1.3 Bedrijfsvoering recherche

Nagegaan wordt of in samenwerking met O & E een experiment uitgevoerd kan worden bij de RP-(en Gemeentepolitie) recherche. Daarbij wordt de problematiek van mankracht en werkdruk middels vereenvoudigingen en/of verbeteringen in de bedrijfsvoering benaderd. Eerste gesprekken over een dergelijk project bij een korps Gemeentepolitie hebben plaatsgehad.

2.1.4 Vergelijking experimenten

Nu de resultaten van enkele experimenten gericht op de beheersing van kleine criminaliteit bekend zijn, is een tussenbalans opgemaakt. Doel van deze vergelijking is in de eerste plaats de begeleidingscommissie een analyse te verschaffen die boven het niveau van de afzonderlijke experimenten uitgaat. Een tweede doel is de evaluatie van de onderzoeksmethoden die bij deze veldexperimenten zijn gebruikt. Een derde doel tenslotte is voorbereiding van de besluitvorming en nadere invulling van verdere experimenten. Ook bij afsluiting van de nog lopende

experimenten zal wederom een tussenbalans worden gegeven.

2.2 Het functioneren van de landgroepen bij de PP

In het onderzoekplan 1982 werd melding gemaakt van een onderzoek naar de kaderfuncties bij de Rijkspolitie. Na een eerste terreinverkenning is in overleg met de Directie Politie besloten onderzoek niet in deze vorm voort te zetten, maar uit te breiden tot onderzoek naar het functioneren van de landgroepen. Onderzoek bij de Rijkspolitie krijgt daarmee een ruimer kader waarbij evenwel een nadere invulling in overleg met de Directie Politie nog moet plaatsvinden.

Een eerste overleg heeft onder meer geleid tot de vraag naar de verwachtingen van bestuur, justitie en publiek ten aanzien van de landgroepen. Daarnaast zou de interne bedrijfsvoering punt van aandacht moeten zijn. In dat kader zou ook een project zoals onder 2.1.3 is opgevoerd kunnen worden ingepast.

Het ligt in de bedoeling te starten met een tijdsbestedingsonderzoek. Vervolgens kan op basis van de uitkomsten van dit onderzoek en na terugkoppeling ervan naar het lokale driehoeksoverleg worden gezien wat voor onderzoek zal volgen.

2.3 Bevolking en criminaliteitsbeheersing

In verschillende politie-experimenten is aandacht besteed aan de rol van de bevolking bij een betere beheersing van de criminaliteit. Verhoging van preventie en aangiftebereidheid hadden daarbij de aandacht. Een aantal andere WODC-onderzoeken richt zich op de rol van omstanders of getuigen van een delict. Hierop aansluitend gaan de gedachten uit naar onderzoek naar de betrokkenheid van de bevolking bij de opsporing en opheldering van misdrijven (zie ook hfdst. III 1.1).

2.4 Overige projecten

2.4.1 Politie/bevolkingsonderzoek

Gelet op de regelmaat waarmee het WODC verzoeken krijgt om bevolkingsonderzoek te doen houden, bestaat bij met name gemeentelijke politiekorpsen behoefte aan dit type onderzoek. Om ondanks capaciteitsproblemen aan de vraag tegemoet te kunnen komen zal een pakket vragenlijsten samengesteld en verder ontwikkeld worden waarmee politiekorpsen zelf de verlangde informatie kunnen verzamelen.

Inmiddels is een eerste stap gezet en wordt door middel van een post-enquête, die gelijktijdig met een telefonische enquête in Sittard loopt, een eerste instrument uitgetest.

V RECHTSPLEGING

1 Openbaar Ministerie

1.1 Lopend onderzoek

1.1.1 Proefneming met indicatielijst sepotbeleid

Met als doel een grotere harmonie in het sepotbeleid te bewerkstelligen wordt op het Haagse parket geëxperimenteerd met een zg. indicatielijst: een lijst met in acht te nemen factoren, waarbij aan deze factoren een uiteenlopend gewicht is toegekend. In de eerste, nu afgesloten fase, is voor een honderdtal zaken betreffende eenvoudige diefstal eerst door de OvJ een beslissing genomen om al dan niet te seponeren, waarna kennis genomen werd van de beslissingsindicatie volgens de indicatielijst.

De analyses wijzen uit dat een indicatielijst, aangepast aan het actuele beleid, in beginsel een bijdrage kan leveren aan harmonisatie van beleid. De volgende stap, die nu in bespreking is, zou dan zijn om experimenteel de indicatielijst te hanteren bij de beslissing tot seponeren. Gaandeweg kan dan de indicatielijst als methode verder worden ontwikkeld, en op meer plaatsen toepassing vinden. Zo wordt gedacht aan het ressort Arnhem.

1.1.2 Voorlopige hechtenis

De voorstellen van de Evaluatiecommissie Voorlopige Hechtenis in haar rapport van 1981, om ook hier met een indicatielijst te experimenteren ten behoeve van beleidsharmonisering, zijn besproken binnen het Openbaar Ministerie, en in beginsel positief beoordeeld. Tegelijkertijd echter werd de noodzaak gevoeld om een beleid te ontwikkelen om de schaarse plaatsruimte in huizen van bewaring op een verantwoorde manier te verdelen, waarbij een prioriteitschaal als instrument zou kunnen dienen (zie de nota 'Capaciteitsproblemen bij het gevangeniswe-

zen', Ministerie van Justitie, 1981). Omdat een schaal waarmee per zaak de prioriteit van voorlopige hechtenis kan worden bepaald en een indicatielijst zeer verwante instrumenten zijn, ligt het, hoewel de achtergronden en doeleinden verschillend zijn, voor de hand de opzet van harmonisering en plaatsverdeling te integreren. Deze aanpak is gekozen door de werkgroep Prioriteiten Voorlopige Hechtenis, die voorstellen formuleerde voor een prioriteitschaal en voor een model dat kan worden gehanteerd bij de feitelijke toekenning van hvb-plaatsen aan verdachten. Deze voorstellen zijn momenteel binnen het OM in bespreking. Voorafgaande aan de besluitvorming rond een eventuele invoering van een 'verdelingsmodel', zal het WODC in januari en februari 1983 een peiling verrichten naar de mate waarin en de zaken waarbij het capaciteitsgebruik zich toont.

1.1.3 Sepotbeleid minderjarigen

De eerste fase van dit onderzoek naar de effecten van uiteenlopende benaderingen van politie en OM in kinderstrafzaken, waarin op ruime schaal interviews met strafrechtelijk minderjarigen zijn gehouden en aanvullende informatie bij politie en justitie is verzameld, nadert zijn voltooiing. Begin 1983 kan verslaggeving van de resultaten tegemoet worden gezien. Daarna zal ook in 1983 in de tweede onderzoekfase, wederom middels interviews, een follow-up studie plaatsvinden om een beeld te krijgen van eventuele gedragsveranderingen als gevolg van politieel of justitieel ingrijpen.

1.1.4 Registratieprojecten Rechterlijke Macht

- Het in het vorige onderzoekplan vermelde registratieproject Leeuwarden is in 1982 afgesloten, evenals dat betreffende 'dronken rijden' (art. 26 WvW) in het arrondissement Almelo. Het laatste heeft een voortzetting gekregen in het gehele ressort Arnhem, waarbij samen met het WODC formulieren zijn ontwikkeld die een samenvatting van de informatie in het zaakdossier vormen en daarom hulpmiddel zijn bij de afdoening. Tevens werden de formulieren van zaken die in het eerste kwartaal van 1982 werden ingeschreven naar het WODC gezonden en daar verwerkt, zodat een overzicht van de gegevens over deze zaken en hun afdoening kon worden teruggerapporteerd. In september 1982 heeft een tussentijdse rapportage plaatsgevonden. Begin 1983, als alle zaken zijn afgedaan, zullen de betreffende arrondissementen over de definitieve bevindingen worden geïnformeerd.

- In de arrondissementen Alkmaar, Almelo en Arnhem is, ten behoeve van het jaarverslag van kinderrechters, in begin 1982 begonnen met het systematisch verzamelen van informatie. Deze wordt door het WODC verwerkt en teruggebracht bij de kinderrechters, die met behulp daarvan hun jaarverslag schrijven, waarbij is gezocht naar een steeds identieke opbouw. In 1983 zal deze opzet worden geëvalueerd. In 1983 zal het WODC dezelfde activiteiten als in 1982 verrichten, zo mogelijk in meer arrondissementen, met de uiteindelijke bedoeling om te komen tot een integratie bij het CBS.

- Op verzoek van de vergadering van Procureurs-Generaal is in 1982 een begin gemaakt met een zg. 'frauderegistratie'. Herhaaldelijk bleek, ook vanuit de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de behoefte aan gegevens over de mate waarin (ernstige) fraudezaken zich voordoen, en hoe de afloop is. In overleg met verschillende fraude-officiërs, de fraudecentrale van het CRI en andere bij regionaal fraude-overleg betrokken instanties is besloten niet tot een integrale, landelijke frauderegistratie over te gaan, maar om eerst een experiment te houden in vijf arrondissementen. Dit heeft als achtergrond enerzijds de complexiteit van fraudezaken, waardoor het gewenst wordt geacht eerst uit te proberen op welke wijze en bij welke fraudezaken registreren het beste kan geschieden. Anderzijds werd het nuttig geacht om niet slechts de zaken te registreren zoals die formeel bij de OvJ staan ingeschreven, maar ook de fraudegevallen die een fase daarvoor, in het fraude-overleg van OvJ en andere instellingen, ter tafel komen. Dit experiment zal lopen tot ongeveer half 1983, waarna wordt bekeken welke aanpassingen wenselijk zijn en hoe landelijke registratie het beste kan geschieden. Zo mogelijk is dit het begin van een continue registratie, die een aanvulling is op de bestaande registraties in strafzaken ten behoeve van het CBS.

1.1.5 Herhaald rijden zonder rijbewijs

Vanuit de rechtbank te Utrecht kwam het signaal dat voor herhaald rijden zonder rijbewijs regelmatig hechtenisstraffen worden gegeven. Zozeer zelfs dat, als dit landelijk in dezelfde mate zou voorkomen als in Utrecht, dit gemiddeld 80 plaatsen in hvb's bezet zou houden. Gezien de capaciteitsnood, waarbij herhaaldelijk voorlopig gehechten naar huis moeten worden gezonden, komt de vraag op of dit gewenst is. Temeer, omdat de indruk bestaat dat het nogal eens zou gaan om analfabeten, dan wel in Neder-

land verblijvende buitenlanders die de taal onvoldoende machtig zijn, voor wie het theoretisch deel van het rijvaardigheidsexamen een struikelblok is. Een andere dan de strafrechtelijke aanpak zou dan meer voor de hand liggen. Het WODC is doende ten eerste om te zien of dit alleen lokaal of ook landelijk een probleem van omvang is, en ten tweede om na te gaan wat de achtergrond vormt voor het herhaaldelijk rijden zonder rijbewijs. In de eerste helft van 1983 zullen de bevindingen bekend zijn.

1.2 Nieuw onderzoek

Vrijwel al het onderzoek op het terrein van het Openbaar Ministerie is een voortzetting of een uitvloeisel van eerdere inspanningen uit het voorgaande jaar en is daarom in de vorige paragraaf aan de orde geweest.

Voor 1983 is een nieuw onderzoek voorzien, waarvan de contouren nu alleen nog schetsmatig kunnen worden weergegeven. Aan het WODC is een plaats toegedacht bij de studie naar de organisatie van het Openbaar Ministerie, die in handen ligt van de door de vergadering van Procureurs-Generaal ingestelde "werkgroepen voorstudie organisatie OM". Over de aard van de WODC-bijdrage vindt nog beraad plaats.

2 ISMO

2.1 Lopend onderzoek

2.1.1 Faillissementen bij b.v.'s

Het onderzoek naar faillissementen bij b.v.'s, waarbij het vooral ging om misbruik van rechtspersoonlijkheid, heeft in het voorjaar van 1982 geleid tot een interimrapport. Daarin is al aangekondigd dat enige aanvullende studies worden verricht. Afgesloten is reeds de aanvullende studie bij enkele bedrijfsverenigingen, nagenoeg klaar is de analyse van de gegevens van de belastingdienst, evenals de studie naar de achtergrond van de personen die betrokken waren bij de malafide b.v.'s. Samen met de eerder gepresenteerde bevindingen zal in 1983 een alomvattend eindrapport verschijnen.

2.1.2 Vervolgexperiment motorrijtuigenbelasting

In aansluiting op het eerste experiment motorrijtuigenbelasting, waarover in 1982 een rapport verscheen, heeft in november 1982 een vervolgexperiment gelopen. In dat experiment, waarbij verschillende benaderingswijzen op hun effectiviteit met betrekking tot het terugdringen

van het 'te laat betalen' worden beoordeeld gaat het om: in hoeverre bereikt toegezonden informatie de belastingplichtige, is er sprake van afwegingen bij het al dan niet betalen van belasting, enerzijds betreffende de keuze om de belasting of andere verplichtingen na te komen, anderzijds aangaande de consequenties van het niet of pas later betalen. Antwoorden op deze vragen geven een verdieping aan de resultaten in het eerste experiment, en maken ook meer verantwoorde generalisatie mogelijk.

2.2 Nieuw onderzoek

In het regeringsstandpunt ten aanzien van het interimrapport van de ISMO is het WODC verzocht aan de ISMO onderzoekvoorstellen te doen gericht op de oorzaken van het verschijnsel misbruik en oneigenlijk gebruik, alsmede op het effect van fraudebestrijdende maatregelen. Het WODC heeft gemeend bij het doen van deze voorstellen in twee fases te werk te moeten gaan. Allereerst zijn voorstellen geformuleerd voor onderzoek dat binnen twee jaar, de termijn die ISMO zichzelf heeft gesteld, is af te ronden. Daarover hieronder meer. Daarnaast zal een voorstel gedaan worden voor onderzoek dat niet aan deze termijn is gebonden. In het begin van 1983 zal dit gereed komen.

Het onderzoek voor de komende twee jaren, zo is voorgesteld en overeengekomen met ISMO, zal met name zijn gericht op het (generaal en speciaal) preventieve effect van maatregelen ter bestrijding van misbruik. Daarbij zal aan de achtergronden van het verschijnsel misbruik en oneigenlijk gebruik zoveel aandacht worden gegeven als nodig is om het al dan niet bereiken van een effect te begrijpen.

Omdat de termijn van twee jaar erg kort is, zal vooral gebruik moeten worden gemaakt van de ervaringen die elders zijn opgedaan. In dat verband zullen twee studies worden ondernomen:

- een literatuurstudie om te inventariseren welke bevindingen vooral in het buitenland zijn opgedaan op het terrein van criminaliteit, en op geheel andere gebieden waar is geëxperimenteerd met maatregelen ter beïnvloeding van beslissingen.
- een inventarisatie van ervaringen die (met name in Nederland) zijn opgedaan met maatregelen ter beteugeling van ongewenst gedrag dat overeenkomst vertoont met misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen: bv. zwartrijden op tram of trein, oplichting verzekeringen, diefstal in grootwinkelbedrijven etc.

Deze studies worden gefaseerd opgezet: eerst een globale inventarisatie, daarna wordt meer een diepgang gezocht.

Hiernaast wordt nog aan een experiment gedacht, waarbij op systematische wijze een variatie aan preventieve maatregelen wordt uitgetoetst.

Geheel naast het voorgaande wordt overwogen om een enquête te houden onder een steekproef van de bevolking, waarbij wordt geïnventariseerd in welke mate men in de naaste omgeving wordt geconfronteerd met misbruik en on-eigenlijk gebruik, en eveneens de opvattingen worden gepeild over de wenselijkheid van bestrijdingsmaatregelen en de nadelen die daaraan verbonden zijn. Met al deze studies zal in 1983 worden begonnen. Op z'n laatst dienen ze medio 1984 te zijn afgerond.

3 Staatscommissie Herziening Rechterlijke Organisatie / Hoofddirectie ORR

3.1 Lopend onderzoek

3.1.1 Onderzoek ten behoeve van de Commissie van Advies inzake Normen en Werkwijze Arrondissementsrechtbanken

Het onderzoek naakt wat betreft de eerste fase zijn voltooid.

In deze eerste fase is onderzoek gedaan bij de arrondissementsrechtbanken te Breda en Zutphen. Dit omvatte:

- statistisch onderzoek, zie hiervoor 3.1.2;
- tijdschrijfonderzoek: gedurende een 4 à 5-tal weken in 1981 werd tijdgeschreven door de rechters; hen werd gevraagd tot op het kwartier nauwkeurig aan te geven met welke zg. eigenlijke, neven- en algemene rechterlijke werkzaamheden zij zich bezighielden;
- enquête onder de rechters van bovengenoemde rechtbanken en enkele rechters van elders: op basis van de gegevens van het tijdschrijfonderzoek werd met de rechters tussentijdse geëvalueerd welke factoren van invloed zijn op hun tijdsbesteding in functie, en werd gesproken over verbetering van werkwijzen. Om ook een indruk te krijgen van de werkzaamheden van enkele gespecialiseerde rechters op een grote rechtbank werden ook hen interviews afgenomen.

In de tweede fase van het onderzoek werden een beperkt tijdschrijfonderzoek en een enquête gehouden onder rechters van de Amsterdamse arrondissementsrechtbank. Dit om enig inzicht te krijgen in het functioneren van Nederlands grootste, en meest gespecialiseerde arrondissementsrechtbank.

De resultaten van dit onderzoek worden verwerkt in het rapport van de genoemde Commissie van Advies. In overleg met deze Commissie en de Staatscommissie Herziening Rechterlijke Organisatie wordt bepaald op welke wijze vervolgonderzoek vorm zal krijgen. Gegevens van bovengenoemd onderzoek zullen ook worden gebruikt ten behoeve van deze Staatscommissie.

3.1.2 Het rolkaartenonderzoek

Ten behoeve van de Commissie van Advies inzake Normen en Werkwijze Arrondissementsrechtbanken, de Staatscommissie Herziening Rechterlijke Organisatie en de Werkgroep Voorbereiding Enquêtes Gerechten werd eind 1981 een aanvang gemaakt met een onderzoek dat tot doel heeft na te gaan welke informatie van zaken die op een rolkaart worden opgetekend bruikbaar zou kunnen zijn voor de genoemde commissies. Hiertoe zijn de rolkaarten van de in het eerste kwartaal van 1980 in de rechtbanken Zutphen en Breda ingeschreven civiele contentieuze zaken onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zijn inmiddels in een voor de Normencommissie bestemd tussenverslag ten dele weergegeven. De uitkomsten die in een breder kader ter zake zijn zullen begin 1983 in een eindverslag worden verwerkt.

Naar aanleiding van de bevindingen is besloten om bij twee rechtbanken te experimenteren met een nieuwe rolkaart, die kan dienen bij de opzet van een nieuwe gerechtelijke CBS-statistiek voor civiel contentieuze zaken. Met dit experiment zal in het begin van 1983 worden aangevangen bij de griffie van de rechtbank Rotterdam.

3.1.3 Belastingzaken

Op het terrein van de belastingrechtbank werd een begin gemaakt met het opzetten en ontwikkelen van een gedifferentieerde gerechtelijke statistiek. Het initiatief hiertoe kwam van de afdeling belastingrechtspraak van de Hoge Raad (van september 1980 tot september 1981 werd van alle behandelde zaken een aantal gegevens door de raadsheeren genoteerd; dit zal in 1982/1983 eveneens geschieden) en van de Vereniging voor Belastingwetenschap (gedurende drie maanden van 1982 werd van alle door de belastingkamers der Gerechtshoven behandelde zaken een aantal gegevens door de raadsheeren genoteerd). Gezien de sterk toegenomen werkdruk in de belastingrechtspraak bestond al enige tijd behoefte aan een dergelijke statistiek om knelpunten op te sporen en verbeteringen bij de afdoening van zaken te kunnen voorstellen.

Het WODC heeft meegewerkt aan het opstellen van de registratieformulieren, aan de computerbewerking van de verzamelde gegevens en de analyse van de computeruitdraai. Laatstgenoemde twee werkzaamheden zullen ten aanzien van de statistiek van de afdeling belastingrechtspraak van de Hoge Raad in 1983 opnieuw hun beslag krijgen. De analysewerkzaamheden ten aanzien van de statistiek van de belastingkamers der Gerechtshoven zullen naar verwachting begin 1983 afgerond worden.

3.2 Nieuw onderzoek

3.2.1 Referentiekader Rechterlijke Organisatie

Ten behoeve van de Staatscommissie Rechterlijke Organisatie en het Departement werd in mei 1982 een concept-notitie vervaardigd, genaamd 'Een referentiekader voor de herziening van de rechterlijke organisatie'. Het functioneren van de (toekomstige) rechtspleging werd daarin beschouwd vanuit drie perspectieven: dat van de invoerbeheersing, de inrichting der organisatie en de differentiatie van de afdoening.

In november 1982 werd ten departemente een werkgroep ingesteld, welke op basis van bovengenoemde notitie tot nadere beleidsaanbevelingen zal dienen te komen.

Het WODC zal, al naar gelang de behoeften van de Staatscommissie of deze werkgroep, nader onderzoek verrichten.

3.2.2 Onderzoek op het terrein van de (niet-strafrechtelijke) rechtspleging

Door de vereniging voor Sociaal-Wetenschappelijke Bestudering van het Recht is een plan voor een tweede fase onderzoekopleiding vervaardigd. Met het WODC is contact opgenomen omdat in een dergelijk kader samenwerking tussen het WODC en universitaire instituten wenselijk wordt geacht. Vooruitlopend op de realisering daarvan heeft in het najaar van 1982 overleg plaatsgevonden tussen het WODC en prof. E. Blankenburg, hoogleraar rechtssociologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Vastgesteld is dat het zinvol zou zijn om ervaring op te doen met het aangaan van dergelijke samenwerkingsovereenkomsten. In het kader daarvan worden tevens de mogelijkheden bestudeerd van een twee- à driejarig samenwerkingsverband met de afdeling Rechtsociologie van de Juridische Faculteit van de VU. Het ligt in de bedoeling in deze periode onder andere één of meer van de onderzoeken die het WODC op zijn programma heeft staan, mede te laten dienen als promotie-onderzoek van één of meer WODC-medewerkers. In eerste instantie wordt gedacht aan onderzoek op het terrein van de civiele rechtspleging, waarbij kan worden aangesloten op het reeds door het WODC verrichte onder-

zoek op het gebied van de rechtshulp, wetgeving en de rechterlijke organisatie. Het zal daarbij gaan om een systeemtheoretische vergelijking tussen de afhandeling van civiele en administratieve zaken in Nederland en in de deelstaat Nord Rhein-Westfalen.

3.2.3 Onderzoek ten behoeve van bedrijfsvoeringsanalyse van de sectie strafrecht van de rechtbank te Amsterdam

Gezien de grote werkdruk wil men, min of meer in navolging van de famili sectie, bij de strafsectie van de grootste arrondissementsrechtbank van ons land tot een betere organisatie en een gelijkmatiger verdeling van werkzaamheden komen. Tevens wil men het effect van een andere organisatie van raadkamer- en meervoudige strafkamerwerkzaamheden meten.

In het begin van 1983 zal in overleg met de rechters een beperkt tijdschrijfonderzoek ontwikkeld worden. Voorlopig wordt gedacht aan het gebruik van aan ter zitting geïmplementeerde zaken gekoppelde tijdschrijfformulieren, zodat duidelijk wordt hoeveel tijd door de verschillende functionarissen aan de betreffende zaken wordt besteed.

De tijdschrijfgegevens kunnen in verband worden gebracht met de aanbreng van zaken (door het parket van het OM, welke momenteel groter is dan de strafsectie aankan), alsmede met de bevindingen van het WODC-onderzoek ten behoeve van de Commissie van Advies inzake Normen en Werkwijze Arrondissementsrechtbanken.

Na de eventuele invoering van een nieuwe organisatie, onder andere bestaande uit de opheffing van een aparte raadkamer voor de gevangenhoudingen, kan het tijdschrijfonderzoek worden herhaald ter evaluatie van één en ander. In een later stadium kan tevens worden besloten tot uitgebreider onderzoek onder meer met betrekking tot de vraag of en in hoeverre de strafsecties van de grote arrondissementsrechtbanken -gezien de aard van de aangebrachte zaken- het zwaarder hebben dan strafsecties van de andere rechtbanken.

VI STRAFRECHTSTOEPASSING

1 Gevangeniswezen

1.1 Onlangs afgesloten onderzoek

Het in het vorige onderzoekplan beschreven onderzoek naar leden van etnische minderheden in detentie is eind 1982 afgesloten; de publicatie kan in 1983 tegemoet worden gezien.

Van het evaluatie-onderzoek naar een voorlichtingsprogramma voor in Grave gedetineerde rijders onder invloed kwam in 1982 een interimrapport gereed. De follow-up studie werd in 1982 uitgevoerd; het eindrapport zal in het voorjaar van 1983 verschijnen.

Ook het onderzoek naar de experimenten met de opvang van drugsverslaafde gedetineerden is eind 1982 gereed gekomen. Zoals bekend verscheen in 1981 reeds een voorlopig verslag; het eindrapport wordt omstreeks april 1983 verwacht.

Het inventarisatieproject gedetineerden in inrichtingen voor langgestraften werd in 1982 voltooid. Dit project zal in gewijzigde vorm worden herhaald in een aantal andere inrichtingen (zie 1.2).

In het onderzoekplan 1982 werd kort melding gemaakt van de discussie over eventuele frequentere schorsing van de preventieve hechtenis van drugverslaafden onder voorwaarde van een klinische opname. Deze materie is daarna onderwerp van gesprek geweest in het bestuurlijk overleg tussen het Rijk, de vier grote gemeenten en de VNG. Ten behoeve daarvan werd met medewerking van het WODC een aantal gegevens verzameld over de wettelijke mogelijkheden van de zg. strafvervangende behandeling en hun feitelijke toepassing. Tevens werd een literatuurstudie verricht onder de titel "Drugverslaafde justitiabelen, resultaten uit onderzoek naar behandelingsprogramma's". Dit onderzoek zal -indien mogelijk gecomplementeerd met enkele meer algemene gegevens over behandelingsresultaten- begin 1983 worden gepubliceerd.

Preceding page blank

1.2 Lopend onderzoek

1.2.1 Inventarisatieproject

Zoals reeds werd vermeld is een inventarisatieproject in de inrichtingen voor langgestraften uitgevoerd. Achtergrond van dit project was ondermeer de bij het Gevangeniswezen bestaande indruk dat de bevolking van de verschillende penitentiaire inrichtingen een steeds meer gecompliceerde samenstelling heeft gekregen. Dit wordt gezien als gevolg van het toegenomen aantal gedetineerden die een van de Nederlandse cultuur afwijkende achtergrond hebben of die verslaafd zijn aan (hard)drugs of wier gedragingen ten opzichte van zichzelf of anderen zorgen baren. Doel van dit project was aan de hand van de in de inrichtingen beschikbaar zijnde gegevens een indruk te krijgen van de samenstelling van de bevolking van inrichtingen voor langgestraften.

De resultaten van het project zijn van dien aard dat het zinvol lijkt in de komende tijd een soortgelijke inventarisatie in andere inrichtingen uit te voeren. Tevens is echter gebleken dat de wijze van materiaalverzameling verbetering behoeft. Daarom zal voor uitvoering van een nieuw inventarisatieproject worden nagegaan op welke wijze en bij wie de informatie kan worden verzameld en op welke wijze de inventarisatie in de inrichtingen moet worden geïntroduceerd opdat problemen bij de uitvoering worden voorkomen. Over de vraag in welke inrichtingen de inventarisatie zal plaatsvinden wordt nog nader overleg gevoerd.

1.2.2 Evaluatie algemene verlofregeling

De reeds lang verwachte algemene verlofregeling is in de tweede helft van 1982 van kracht geworden. Daarmee is ook het al enkele malen aangekondigde evaluatie-onderzoek algemene verlofregeling weer actueel geworden. In de onderzoekplannen voor 1981 en 1982 zijn als belangrijkste vragen voor dit onderzoek genoemd:

- hoe functioneren de richtlijnen met betrekking tot de regeling in de praktijk?;
- wat voor consequenties heeft de invoering van de verlofregeling voor de penitentiaire inrichtingen en voor de daarin werkzame functionarissen?;
- wat is de betekenis van de verlofregeling voor de gedetineerde?

In het rapport van de Commissie Voorbereiding en Evaluatie Algemene Verlofregeling Gedetineerden is een eerste

globale opzet voor het onderzoek geschetst. Over een meer gedetailleerde opzet is in de commissie overlegd. In 1983 zal het accent vooral liggen op het eerste hierboven genoemde thema. Het ligt in de bedoeling ter beantwoording van de eerste onderzoeksvraag de vergaderingen van de Verlof Advies Commissie bij te wonen en de besluitvormingsprocessen, de besluiten zelf en de registratiekaarten inzake het verlof te analyseren. Een interimrapport over deze materie zal eind 1983 gereed zijn. In 1983 zal naar verwachting tevens een begin worden gemaakt met het onderzoek naar de beantwoording van de beide andere onderzoeksvragen.

1.2.3 Regiemonwikkeling en GIS

In het onderzoekplan 1982 werd melding gemaakt van de voornemens onderzoek te doen op het gebied van de regiemonwikkeling, in het bijzonder in verband met de te verwachten invoering van de Gestandaardiseerde Inrichtings Structuur. Intussen is in een van de inrichtingen in beperkte mate geëxperimenteerd met (elementen van) het GIS-model. In een beperkt vooronderzoek is nagegaan in hoeverre het mogelijk leek dit experiment te evalueren. Onderzoekers en Directie Gevangeniswezen kwamen evenwel tot de conclusie dat dit thans nog niet mogelijk is. Besloten is daarom de verdere ontwikkelingen eerst verder af te wachten en het thema daarna opnieuw in studie te nemen.

1.3 Terugzien en vooruitblikken

In het verleden is door het WODC -en ook door andere onderzoekinstellingen- onderzoek gedaan naar de effecten van verschillende regimens op gedetineerden. Effecten zijn daarbij meestal gemeten in termen van resocialisatie; daarnaast is soms ook aandacht besteed aan aspecten van detentiebeleving. Zoals in het onderzoekplan 1982 is aangekondigd heeft het WODC een begin gemaakt met een vergelijkende studie naar de verschillende (Nederlandse) onderzoeken die op dit gebied gedaan zijn. De eerste resultaten van deze studie wijzen er op dat er tussen inrichtingen met verschillende regimens vooral effectenverschillen optreden ten aanzien van de detentiebeleving door gedetineerden. De detentie in (meestal meer "vrije") behandelingsgerichte inrichtingen wordt als positiever ervaren, dan in (meestal meer "beperkte") bewakingsgerichte inrichtingen. Onduidelijk is echter welke invloed verschillende regiemaaspecten en selectieprocedures hierop hebben en in hoeverre persoonsgebonden variabelen -zoals leeftijd, strafdur of detentiefase- daarbij een belangrijke rol spelen. Daarbij zal niet alleen aandacht worden gegeven aan effecten in de sfeer van de detentiebeleving van gedetineerden,

maar ook aan eventuele andere effecten, bv. met betrekking tot prisonisatieverschijnselen en subcultuurvorming onder gedetineerden. Het ligt in de bedoeling hiertoe ook buitenlandse literatuur te raadplegen. De resultaten van deze studie, die in 1983 zal worden voortgezet, zullen mogelijk aanleiding geven tot het formuleren van thema's voor onderzoek in de komende jaren.

Indien de onderzoekcapaciteit dat toelaat zal in 1983 tevens, ten behoeve van een themanummer van Justitiële Verkenningen, begonnen worden met een literatuurstudie over de positie van het (executieve) personeel in de penitentiaire inrichtingen en de ontwikkelingen die zich daarin hebben voorgedaan. Deze studie sluit aan bij de ontwikkelingen die thans gaande zijn ten aanzien van de Gestandaardiseerde Inrichtings Structuur (GIS) en de Regiemactiviteitenprogramma's (RAP). Ook deze studie zal mogelijk thema's voor toekomstig onderzoek opleveren.

2 Reclassering

2.1 lopend onderzoek

2.1.1 Cliëntenonderzoek reclassering

Het onderzoek onder cliënten van de reclassering is iets vertraagd, doch vordert thans gestaag. De materiaalverzameling is in 1982 gereed gekomen; tevens geschiedde een eerste terugrapportage naar de betrokken reclasseringsteams plaats. Rapportage zal in 1983 plaatsvinden.

2.1.2 Reclassering en etnische minderheden/buitenlanders

In het afgelopen jaar heeft een vooronderzoek plaats gevonden. Daartoe zijn met een 20-tal hulpverleners en deskundigen (gedeeltelijk behorend tot de etnische minderheden) oriënterende gesprekken gevoerd over de problemen die zich in de hulpverlening voordoen en de oplossingen die daarvoor in de praktijk zijn bedacht en uitgevoerd. Tevens werd enig statistisch materiaal bewerkt. Op grond van deze gegevens zal een ontwerp van het hoofdonderzoek worden gemaakt; naar verwachting kan dit hoofdonderzoek in 1983 worden uitgevoerd.

2.2 Nieuw onderzoek

Voor nieuw onderzoek wordt in eerste instantie gedacht aan het thema voorlichtingsrapportage. Daarbij zal vooral de vraag centraal staan in hoeverre het mogelijk is het aanbod van voorlichtingsrapporten en de vraag daar naar (in het bijzonder van QvJ en RC) beter op elkaar af

te stemmen. Er zijn aanwijzingen dat deze afstemming momenteel onvoldoende is. Er wordt naar gestreefd om in de loop van 1983 in een arrondissement bij wijze van proef een werkwijze te ontwikkelen waarbij vraag naar en aanbod van de voorlichtingsrapportage zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht beter op elkaar worden afgestemd en de werking daarvan in de praktijk te evalueren.

3 TBR

3.1 Ontwikkeling en initiëring van systematische registratie

Geregeld stuit men op problemen door de onvoldoende beschikbaarheid van op systematische wijze vastgelegde informatie van TBR-gestelde personen. Voor het opzetten van een informatiesysteem is een overzicht van relevant geachte kenmerken van TBR-gestelden en het verloop in behandeling nodig. Aangezien de Hoofdafdeling Beleid TBR nog bezig is haar automatiseringsplan gestalte te geven, is dit project nog niet van start gegaan. Het ligt in de bedoeling dit jaar, afhankelijk van de mogelijkheden tot realisering van een automatiseringsplan, in samenwerking met het stafbureau Wetenschappelijke Adviezen van de Directie TBR en Reclassering een voorstudie te verrichten aan de hand van gegevens die nu op kaart worden vastgelegd.

3.2 De recidive van (ex-)TBR-gestelden

Uit het "follow up onderzoek Van der Hoevenkliniek" zijn gegevens bekend over de recidive van personen die tot de patiëntenpopulatie van deze kliniek hebben behoord. Deze gegevens laten zich niet zonder meer generaliseren naar alle TBR-gestelden:

- de Van der Hoevenkliniek krijgt een bepaalde selectie van TBR-gestelden (en gedetineerden);
- gebleken is dat er in de periode 1955-1977 grote verschillen zijn ontstaan in de samenstelling van de populatie: grof aangeduid, van vermogensdelinquenten naar geweldsdelinquenten.

Op het tijdstip van de materiaalverzameling van genoemd onderzoek kon met de invloed van deze verschillen op de recidive nog onvoldoende rekening worden gehouden.

Het hier vermelde onderzoek beoogt recidivecijfers vast te stellen voor al diegenen van wie in de periode 1974 t/m 1978 de TBR-stelling geëindigd is. Daarbij zal rekening worden gehouden met enkele kenmerkende ver-

schillen in zowel het delictpatroon dat aan de TBR-stelling is voorafgegaan als in het verloop van de TBR-stelling. Indien technisch mogelijk, zal het onderzoek zodanig worden uitgebreid dat een vergelijking mogelijk is met niet TBR-gestelde (lang)gestraften.

3.3 Vordering en oplegging maatregel TBR

Dit project staat reeds enige tijd op het programma van het WODC. Gedacht wordt thans aan een inventarisatie van overwegingen en verwachtingen van diegenen die bij de oplegging van de maatregel betrokken zijn als van hen die met de uitvoering van de maatregel zijn belast. Verschillen in beeld en verwachting van de maatregel bij de betrokkenen kunnen tot problematische situaties aanleiding geven voor zowel diegenen die voor de oplegging verantwoordelijk zijn als voor hen die met de uitvoering zijn belast. Voor de komende studiedagen TBR is als onderwerp vastgesteld de communicatie tussen het departement, de inrichtingen en de leden van de rechterlijke macht. Met het oog daarop is inmiddels een oriënterend onderzoek van start gegaan naar opvattingen over en verwachtingen ten aanzien van de maatregel TBR bij leden van de rechterlijke macht en personeel in de inrichtingen. Ook het opleggings- en verlengingsbeleid krijgt aandacht.

De uitkomsten van dit oriënterend onderzoek, dat door middel van een schriftelijke enquête zal worden uitgevoerd, zullen op de studiedagen worden gepresenteerd. Daarna zal op basis van deze ervaringen worden nagegaan of en zo ja op welke wijze dit project een zinvolle voortzetting kan krijgen.

4 Dienstverlening

Dit onderzoek is in volle gang. Per 1 mei 1982 werd met de registratie van persoonlijke, delicts- en dienstverleningsgegevens gestopt. In de loop van 1982 werden dienstverleners zelf geïnterviewd. In september 1982 zijn schriftelijke vragenlijsten toegezonden aan de directies van instellingen waar dienstverleners werkzaam zijn (geweest). Met degenen op de werkprojecten die als contactpersoon van dienstverleners optraden, zijn in september en oktober 1982 vraaggespreken gevoerd. Als onderdeel van de eindevaluatie zullen nog attitudemetingen worden verricht bij rechterlijke macht, reclassering en advocatuur. Grotendeels zullen deze parallel lopen aan de vragenlijsten waarmee in 1981 de allereerste verwachtingen werden gepaard.

Tenslotte zal aandacht worden besteed aan verschillen in organisatie en beleid die zich bij het verloop van het experiment in de acht proefarrondissementen hebben ontwikkeld. Interimrapporten zijn tot nu toe uitgebracht in 1981 en 1982 (in totaal drie stuks).

In de loop van 1983 zullen nog twee interimrapporten verschijnen. Eindrapportage wordt verwacht rond de jaarwisseling 1983/1984.

VII OVERIGE PROJECTEN

1 Onderzoek raadadviseur kinderbescherming

De raadadviseur Kinderbescherming - in mei 1980 door het WODC gedetacheerd bij de Coördinatiecommissie Wetenschappelijk Onderzoek Kinderbescherming, CWOK - coördineert het wetenschappelijk onderzoek van deze Commissie. Het grootste gedeelte (circa 2/3) van het onderzoek wordt uitgevoerd door hetzij universitaire, hetzij commerciële onderzoeksinstituten.

Onder supervisie van de Raadadviseur wordt echter een aantal onderzoeken intern uitgevoerd waarbij het WODC zowel huisvesting aan de onderzoekers als onderzoek-ondersteuning biedt. In het nu volgende vindt men daarvan een overzicht.

Een tweetal onderzoeken op het terrein van het jeugdstrafrecht, nl. 'Onderzoek sepotbeleid minderjarigen', en 'Jaarverslag Kinderrechters' werd door het WODC ter hand genomen en is te vinden in het hoofdstuk Rechtspleging.

1.1 Evaluatie experiment pleeggezinplaatsingen

Doelstellingen van het experiment zijn enerzijds te komen tot een groter aantal pleeggezinplaatsingen wanneer het gaat om uithuisplaatsen van jonge kinderen t/m 10 jaar, en anderzijds het terugdringen van het aantal voortijdig afgebroken pleeggezinplaatsingen in het algemeen. Het onderzoek zal nagaan in hoeverre deze doelstellingen worden gerealiseerd, waarbij een evaluatie zal plaatsvinden van de bevindingen van plaatsende instanties, pleeggezincentrales en pleegouders met het experiment.

In de regio's van Bosch en Utrecht is een inventarisatie van de aantallen en kenmerken van de in 1981 uithuis of overgeplaatste kinderen, de daarbij betrokken plaatsende of begeleidende instanties, de gevolgde procedures en de typen voorzieningen waar de kinderen uiteindelijk werden geplaatst, praktisch voltooid.

Op basis van de bevindingen in de inventarisatiefase en de daarbij aan het licht gekomen knelpunten zal een expe-

riment worden opgezet met het doel pleeggezinplaatsingen van jonge kinderen te bevorderen. Aan de hand van een controlegroep zal na verloop van tijd een follow-up worden verricht teneinde het functioneren van het nieuwe systeem te evalueren. Het onderzoek is in oktober 1981 gestart en zal enkele jaren duren. Een eerste interimrapportage mag begin 1983 tege moet worden gezien.

1.2 Uithuisplaatsing jeugdige allochtonen

In het kader van het door de Interdepartementale Commissie Minderheden ontwikkelde onderzoek vindt een onderzoek plaats naar de tehuisplaatsingen van deze jongeren waarin twee vragen centraal staan:

- wat is de problematiek die geleid heeft tot de uithuisplaatsing van deze jongeren?
- welke problemen ontmoet men bij de tehuisplaatsing van deze jongeren?

Deze twee vragen zijn uit te splitsen in meerdere deelvragen, zoals: hoe wordt de problematiek die tot de tehuisplaatsing leidt door de betrokkenen gepercipieerd, is er sprake van een 'kinderbeschermingsgeschiedenis' (eerdere contacten met allerlei (kinderbeschermings-) instellingen, eerdere plaatsingen), welke specifieke problemen dienen zich bij de tehuisplaatsingen van jongeren uit etnische minderheden aan?

Het onderzoek is toegespitst op de tehuisplaatsing van jongeren van twaalf tot twintig jaar, van Turkse, Marokkaanse en Surinaamse afkomst.

Er worden van enkele tientallen (streefgetal is honderd) jongeren gegevens verzameld met behulp van dossieronderzoek, gesprekken met de groepsleiding in tehuizen, de plaatsende instanties, de jongeren zelf, en indien mogelijk, de ouders van de jongeren. Verschillende soorten tehuizen worden in het onderzoek betrokken, nl. rijksinrichtingen, tehuizen voor zeer intensieve behandeling, behandelingstehuizen, B.J.-internaten, vakinternaten en tehuizen voor normale jeugd.

Er vindt een vergelijking plaats met een groep Nederlandse jongeren in tehuizen op basis van de dossiergegevens.

De dataverzameling is begonnen in april 1982 en zal worden beëindigd in november 1982.

Een deelproject van het onderzoek betreft de tehuisplaatsing van jonge kinderen (kinderen van nul tot zes jaar), afkomstig uit etnische minderheden. Dit onderzoek vindt plaats in de WIJN-regio's Noord-West en Zuid-West en richt zich voornamelijk op de problematiek die geleid heeft tot tehuisplaatsing.

1.3 Onderzoek opvang Vietnamese jongeren

De zorg en begeleiding van een deel van de in Nederland opgenomen Vietnamese vluchtelingen, nl. de alleenstaande minderjarigen, berust bij de Stichting de Opbouw.

De Opbouw heeft voor deze groep een aantal verschillende voorzieningen getroffen. Gezien echter de grote onbekendheid met de problematiek van de Vietnamese vluchtelingen, bestond op dit terrein een behoefte aan onderzoek. Doelstelling van het onderzoek is het verzamelen van gegevens omtrent de kenmerken van de groep Vietnamese jongeren, de problemen van hulpverleners en jongeren en de wijze waarop ze daarmee omgaan, alsmede de voorkeur voor bepaalde hulpverleningsvormen.

De oriëntatieronde, in januari 1982 gestart, is in september 1982 afgerond. De informatie is verzameld door middel van 'expert-interviews' en literatuurstudie. Het definitieve verslag is in oktober 1982 voltooid. De oriëntatieronde heeft geleid tot een groter inzicht in de achtergrond van de Vietnamese vluchteling. Deze kennis leidde tot een concretisering van de algemene probleemstelling. Tevens dient het als handvat bij het analyseren van de dossiergegevens en het opzetten van interview-schema's.

Een uitgebreid dossieronderzoek bevindt zich in de fase, waarin de verkregen gegevens worden geanalyseerd. Dit onderdeel geeft feitelijke informatie over de totale populatie van Vietnamese vluchtelingen. Het verslag van het dossieronderzoek zal naar verwachting begin 1983 gereed zijn.

De werkzaamheden in de periode september 1982 tot maart 1983 zullen bestaan uit de introductie en afname van de interviews en de analyse van de gegevens.

In juni 1983 kan het eindverslag tegemoet worden gezien.

1.4 Inventarisatie harddrugverslaafde minderjarigen

Op verzoek van de Interdepartementale Stuurgroep Drugbeleid (ISD) is de CWOK in januari 1982 begonnen met een kleinschalig onderzoek naar het aantal aan harddrugs verslaafde minderjarigen dat via de politie het kinderschermingssysteem binnenkomt. Doelstelling is meer inzicht te verkrijgen in de werkelijke omvang van de problematiek, teneinde een bijdrage te kunnen leveren aan mogelijk te nemen beleidsmaatregelen op dit gebied. De inventarisatie strekt zich uit over vier steden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Breda). De onderzoeksmethode bestaat uit een aantal vragenlijsten die, per minderjarige die in contact is gekomen met politie/justitie en van wie blijkt dat hij/zij harddrugs gebruikt, worden ingevuld door respectievelijk (kinder- en zeden)politie, Officier van Justitie en kinderrech-

ter. De inventarisatieperiode loopt van september 1982 tot en met december 1982. Inmiddels is een tussentijds verslag verschenen.

1.5 Evaluatie Alternatieve Sancties voor jeugdigen

Op verzoek van de Commissie Annevaldt -ingesteld ter herziening van het kinderstrafrecht- en van de Werkgroep Slagter, in november 1981 ingesteld om experimenten met alternatieve sancties voor jeugdigen op te zetten, wordt door de Coördinatiecommissie een evaluatie-onderzoek uitgevoerd naar de invoering en toepassing van alternatieve sancties voor jeugdigen in een aantal proefarrondissementen.

Twee modaliteiten worden voorgesteld:

- het binnen vastgestelde tijd en in de vrije tijd verrichten van bepaalde werkzaamheden, die maatschappelijk zinvol en pedagogisch verantwoord zijn;
- het volgen van bepaalde trainingen, cursussen of andere vormende activiteiten, gericht op het vergroten van sociale vaardigheden en sociale weerbaarheid.

Een drietal vraagstellingen dient in het onderzoek te worden beantwoord.

1. Welke verwachtingen en wensen leven er ten aanzien van alternatieve sancties bij de betrokkenen instanties (O.M., kinderrechters, Raad voor de Kinderbescherming, gezinsvoogdij, advocatuur).
2. Op welke wijze worden de alternatieve sancties toegepast (modaliteiten; selectie van delicten en jeugdigen; type projecten; duur van de sanctie en rapportage).
3. Hoe evalueren de meeste betrokkenen de nieuwe maatregel (jongeren en hun ouders; kinderrechters; O.M.; begeleiders).

Het onderzoek is in oktober 1982 gestart met een voorpeiling over opvattingen, meningen en verwachtingen ten aanzien van de nieuwe sancties. Begin 1983 wordt hiervan een eerste interimverslag verwacht. Eind 1982 is in de proefarrondissementen aangevangen met de registratie van die gevallen waar een alternatieve sanctie is toegepast. Het verloop van ieder geval wordt vervolgd, terwijl na afloop van de sanctie alle betrokkenen, waaronder de jongeren, hun ouders en de projectbegeleiders worden benaderd. De vraag naar de straffen en maatregelen waarvoor de nieuwe sancties een alternatief vormen zal worden beantwoord door middel van

een dossieronderzoek waaruit een controlegroep van jongeren wordt gevormd. Deze controlegroep wordt eveneens gebruikt om de recidivecijfers met die van de experimentele groep te vergelijken. Naar verwacht zal het onderzoek twee jaar duren.

1.6 Politiecontacten van minderjarigen uit etnische minderheidsgroepen

De doelstelling van dit onderzoek is tweerlei:

1. Inzicht verkrijgen in de aantallen, aard en afdoening van de contacten van de kinderpolitie met minderjarigen uit etnische minderheidsgroepen in vergelijking met Nederlandse jongeren.
2. Inzicht krijgen in de via de kinderpolitie geboden hulp, hetzij door de politie zelf, hetzij door hulpverlenings- of onderwijsinstellingen. Het onderzoek dat in november 1982 is gestart in enkele grote Nederlandse steden zal in twee fasen worden uitgevoerd. De eerste fase zal bestaan uit de analyse van door de politie geregistreerde contacten. De tweede fase zal bestaan uit een observatie-onderzoek. Hierbij wordt een observator gedurende enkele maanden bij een korps gedatacheerd, en zullen de contacten worden gevolgd. Op deze wijze zal worden nagegaan wat er werkelijk met een jongere gebeurt, welke specifieke hulp wordt geboden wordt en welke instellingen, scholen of personen zich hier daadwerkelijk mee belasten. Tenslotte zullen naast gesprekken met sleutelfiguren, ook gesprekken met de jongeren zelf worden gevoerd. Het onderzoek zal anderhalf jaar duren. Het eindverslag wordt medio 1984 verwacht.

2 Onderzoek inzake etnische minderheden

Vanaf 1980 heeft het onderzoek onder etnische minderheden, gestimuleerd door het minderhedenbeleid, een sterke uitbreiding ondergaan. Het betreft thans de volgende projecten:

Onder verantwoordelijkheid van het WQDC:

1. Het functioneren van de vreemdelingendiensten; gepubliceerd in 1982.

2. Knelpunten in wet- en regelgeving (zie II.1.2); gepubliceerd in begin 1983.
3. Leden van etnische minderheden in detentie (zie VI.1.1); te publiceren in 1983.
4. Reclassering en etnische minderheden/buitenlanders (zie VI.2.1.1); het vooronderzoek werd verricht in 1982, het hoofdonderzoek zal worden uitgevoerd in 1983.

Onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van het WODC en de Directie Vreemdelingenzaken:

5. Literatuurstudie discriminatiebestrijding; te publiceren in 1983.

Onder verantwoordelijkheid van de CNOK

6. Uithuisplaatsing jeugdige allochtonen (zie VII.1.2)
7. Onderzoek opvang Vietnamese jongeren (zie VII.1.3)
8. Politiecontacten van minderjarigen uit etnische minderheidsgroepen (zie VII.1.6).

3 Inzet politiemankracht bij de controle op rijden onder invloed

De bemoeienis met het delict rijden onder invloed (art. 26 WVV) beslaat een groot deel van de tijd van de opsporings- en vervolgingsinstanties. Sedert jaren wordt gepoogd de omvang van dit delict terug te dringen. Vandaar dat het voor beleidsorganen van belang is inzicht te krijgen in de manier waarop beschikbare beleidsmaatregelen inwerken op het gedrag van de burger met betrekking tot dit delict. Een regelmatig terugkerende vraag is, wat het preventieve effect is van alcoholsurveillances op dit gedrag. In de loop van 1983 zullen daartoe twee experimenten worden opgezet, waarbij enerzijds gedurende een beperkte periode met meer politiemankracht zal worden gewerkt, anderzijds met minder mankracht. In overleg met de Directie Verkeersveiligheid van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat wordt momenteel onderhandeld met diverse gemeenten, die zich voor dit project zullen lenen.

De evaluatie van deze experimenten zal in de loop van 1984 worden afgerond.

4 Programma Justitiële verkenningen

Het voorlopige programma 1983 voor het blad Justitiële Verkenningen is als volgt:

1. Politie-opleiding (in Nederland en andere West-Europese landen).
2. Varianummer.
3. Fraude.
4. Differential treatment.
5. Werkloosheid en criminaliteit.
6. Hulpverlening aan slachtoffers van geweldsmisdrijven.
7. Onderzoeknummer.
8. Privacy.
9. Varianummer.
10. Vergelijking van regionaaleffecten op etnische minderheden in het strafrechtssysteem.

VIII BIJLAGEN

1 overzicht van publicaties tussen 1 januari 1982 - 31 december 1982

1.1 WODC-rapporten

Middellanggestraften
drs. B. van der Linden

Ter beschikkingesteld
drs. J.L. van Emmerik

De Sprang, evaluatie van een bijzonder regime in een
Jeugdhuis van Bewaring.
drs. A.C. Berghuis

Projectsurveillance en voorkoming misdrijven in Hooge-
veen
drs. E.G.M. Nuijten-Edelbroek

Het selectiebeleid ten aanzien van middellanggestraften
drs. B. van der Linden

Het functioneren van de vreemdelingendiensten.
dr. M.J.M. Brand-Koolen en drs. F.M.E. Zoete

Effecten van voorlichting en controle
drs. A.C. Berghuis en M.M. Kommer

Bevolking en criminaliteit op de Nederlandse Antillen
drs. J.L.P. Spickenhuysen

1.2 Justitiële Verkenningen

4 /1982 Politie en stress.
drs. A. Slothouwer.

5 /1982 Vrouwenmishandeling.
mr. Th. van der Minne-Frank.

Preceding page blank

6 /1982 Het slachtoffer in het strafproces.
dr. J.J.M. van Dijk.

7 /1982 Onderzoeknummer
Met een verslag van de activiteiten van de ACEWO
gedurende de periode april 1981 - mei 1982.

8 /1982 Politie en kleine criminaliteit.
drs E.G.M. Nuijten-Edelbroek, drs. J.L.P. Spickenheuer

9 /1982 Uithuisplaatsing van kinderen.
dr. J. Junger-Tas

1.3 Overige publicaties

Brand-Koolen, M.J.M. Afkicken, wie beslist dat?
Balans, 1982, nummer 4.

Dijk, J.J.M. van, C.H.D. Steinmetz, H. Spickenheuer, B.
Docter-Schamhardt, External effects of a crime prevention
program in The Hague, in: E. Kuhlhorn, B. Svensson,
The National Swedish Council for Crime Prevention, 1982.

Dijk, J.J.M. van en C.H.D. Steinmetz, Crime Prevention:
an evaluation of the national publicity campaigns, in E.
Kuhlhorn, idem als boven.

Dijk, J.J.M. van, Ethological and physiological
approaches in criminology, in: Schubert, A. Somit, The
biology of primate sociopolitical behavior, Northern
Illinois University, 1982.

Dijk, J.J.M. van, A. Roëll en C.H.D. Steinmetz.
Bystanders intervention in a crime: a preliminary
comparison between the results of questionnaire studies
and naturalistic experiment, paper 20th International
Congress of Applied Psychology, July 25-31, Edinburgh,
1982.

Dijk, J.J.M. van, Die Bereitschaft des Opfers zur
Anzeige: eine Funktion der Strafverfolgungspolitik, in:
H.J. Schneider, Das Verbrechensopfer in der
Strafrechtshilfe, 1982.

Emmerik, J.L. van, Enkele uitkomsten van het follow-up
onderzoek bij ex-patiënten van de dr. Henri van der
Hoevenkliniek te Utrecht, in: Balans (Balans-extra), 13e
jrg., nr. 4, 1982, 11 blz.

Emmerik, J.L. van, Terbeschikkinggesteld: een samen-
vattend verslag van het follow-up onderzoek bij
ex-patiënten van de dr. Henri van der Hoevenkliniek te
Utrecht.
's-Gravenhage, WODC, Ministerie van Justitie, 1982.

Emmerik, J.L. van, Behandlung von Straffälligen in der Van
der Hoevenkliniek. Bericht über eine Nachuntersuchung
ehemaliger Patienten.
Monatschrift für Kriminologie und Strafrechtsreform, 65e
jrg., Heft 5, 1982, blz. 288-289.

Emmerik, J.L. van, Detained at the Government's
Pleasure. A summarized report of the follow-up survey of
ex-patients of the dr. Henri van der Hoeven Clinic in
Utrecht.
's-Gravenhage, WODC, Ministerie van Justitie, 1982.

Emmerik, J.L. van, Einige Ergebnisse der Nachuntersuchung
von ehemaligen Patienten der dr. von der Hoeven Klinik
in Utrecht.
Zeitschrift für Strafvollzug und Straffälligenhilfe, 31e
jrg., Heft 6, december 1982.

Junger-Tas, J. en L.C.M. Tigges, Justitieel maat-
schappelijk werk: Heden en Toekomst.
Delikt en Delinkwent, 12e jrg., nr. 2, februari 1982,
blz. 76-96.

Junger-Tas, J., l'Adolescence délinquante et les années
80: études prospectives sur les modèles d'intervention
et de prise en charge.
Rapport gepresenteerd op een internationaal Colloquium
van de Fondation Boscoville, Montreal Canada, 29e maart -
3 april 1982.

Junger-Tas, J., Juvenile Delinquency and the Law, Rapport
voor het XIe Internationaal congres van de International
Association of Juvenile and Family Court Magistrates,
Amsterdam 2-7 augustus 1982.

Junger-Tas, J., Intermediate treatment: een nieuwe vorm
van hulpverlening, verslag van een bezoek aan het centre
of youth, crime and community van de universiteit van
Lancaster, 1-4 september 1982. Zonder plaats, zonder
uitgave, 1982.

Junger-Tas, J., Alternative sanctions for juveniles in
the Netherlands. Paper gepresenteerd op het 3e Collo-
quium des kriminologischen Forschungsinstituts
Niedersachsen, 25-27 oktober 1982.

Klijn, A., Differentiatie en specialisatie in de balie.

Advocatenblad, 62e jrg., nr. 3, 1982, blz. 49-56.

Klijn, A., Van naamswijziging tot naamswijziging.
Het Personeel Statuut, 1982, nr. 6, blz. 1-9.

Klijn, A., Die soziale Advokatur in den Niederlanden; die Entstehung eines neuen Anwaltstyps.
Zeitschrift für Rechtssoziologie, 4e jrg., nr. 2, 1983, blz. 1-34.

Nuijten-Edelbroek, E.G.M. en L.C.M. Tigges, Verwachtingen en praktijk rondom reclasseringsvroegehulp.
Tijdschrift voor Criminologie, 24e jrg., januari-februari 1982, blz. 36-49.

Nuijten-Edelbroek, E.G.M., Criminaliteit en gevoelens van onveiligheid: de ontwikkeling tussen 1979-1981 in de gemeente Utrecht.
's-Gravenhage, Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum, juli 1982.

Roëll, G., J.J.M. van Dijk, en C.H.D. Steinmetz, Interventiedrag door omstanders: een veldexperiment.
Tijdschrift voor Criminologie, 24e jrg januari/februari 1982.

Steinmetz, C.H.D., J.J.M. van Dijk, en G. Roëll, A researchers view on Crime Prevention in the Netherlands, in: H. Kury, Prävention abweichenden Verhältniss - Massnahmen der Vorbeugung und Nachbeliebung, 1982.

2. OVERZICHT LOPEND EXTERN ONDERZOEK

Reclasseringshulp: een praktijkexperiment (1980)

Patronen van regeltoepassing in ambtelijke diensten (1980)

Arob-bezwaarschriftenprocedure, fase 2 (1981)

Angst voor seksueel geweld (1981)

Evaluatie beklagrecht gedetineerden (1982)
(fase 3, Functioneren Commissies van Toezicht)

Getalsverhoudingen: een structurele determinant van het gedrag in organisaties (1982)

Zie voor een toelichting op deze projecten "Justitiële Verkenningen", nr. 7 1982: Onderzoeknummer.

3 OVERZICHT VAN HET LOPEND ONDERZOEK BINNEN HET WODC

Vermelding van de onderzoeker(s), de betrokken raadadviseur en de voorzitter van de begeleidingscommissie¹.

I Wetgeving

Raadadviseur: dr. J.J.M. van Dijk

1. Evaluatie wet schadefonds/slachtofferhulp
onderzoekers: drs. C. Cozijn, drs. C.H.D. Steinmetz
voorzitter: mevr. mr. S.V. Hoogendijk-Deutsch
2. Onderzoek misbruik van rechtspersonen
onderzoeker: drs. A.C. Berghuis
voorzitter begeleidingscommissie: W.G. van Bijsterveld
3. Onderzoek privacybescherming bij persoonsbestanden
onderzoeker: drs. C. Cozijn
voorzitter begeleidingscommissie: mr. P. Hustinx
4. Effecten WROM
onderzoeker: drs. A. Klijn

II CRIMINALITEITSONTWIKKELING

raadadviseur: dr. J.J.M. van Dijk

1. CBS/WODC-Slachtofferenquêtes
onderzoekers: dr. J.J.M. van Dijk, drs. C.H.D. Steinmetz
2. Praktijkexperiment technopreventie
onderzoeker: drs. A. Roëll
3. Hulpverlening slachtoffers van geweldsmisdrijven
onderzoeker: drs. C.H.D. Steinmetz en drs. C. Cozijn
4. Onderzoek kenmerken en opvattingen van slachtoffers
onderzoeker: drs. C.H.D. Steinmetz

¹ Alleen die onderzoeken zijn vermeld die momenteel worden uitgevoerd ofwel in een gevorderd stadium van voorbereiding verkeren. Niet rond ieder onderzoek is een begeleidingscommissie geformeerd.

III POLITIE

raadadviseur: dr. C.J. Fijnaut

1. Experimenten criminaliteitsbestrijding Sittard.
onderzoeker: drs. A. Slothouwer
voorzitter begeleidingscommissie: mr. J.H.G. Boekraad
2. Enschedé: Prioriteitstelling recherche
onderzoeker: drs. J.L.P. Spickenheuer
3. ME en stress
onderzoeker: drs. A. Slothouwer
voorzitter begeleidingscommissie: dr. P. van Raenen
4. Samenvoeging politiekorpsen Zuid-Limburg
onderzoeker: mevr. drs. E.G.M. Nuijten-Edelbroek
voorzitter consultatiegroep: drs. L.P.J. de Bruijn
5. Functioneren van de landgroepen van het korps Rijkspolitie
onderzoekers: drs. A. Slothouwer, drs. J.L. van Emmerik
6. Justitieel beleid en opsporing
onderzoekers: drs. A. Slothouwer, drs. J.L.P. Spickenheuer
7. Inzet politiemacht bij controle art. 26 WvM
onderzoeker: mr. R.L.H.M. Bovens

IV RECHTSPLEGING

waarnemend Raadadviseur: dr. D.W. Steenhuis en dr. J.J.M. van Dijk

Openbaar Ministerie

1. Proefnaming indicatielijst sepotbeleid
Onderzoeker: drs. P.C. van Duyne
2. Voorlopige hechtenis
Onderzoeker: drs. A.C. Berghuis
Voorzitter Evaluatiecommissie Voorlopige Hechtenis: mr. R.J.C. van Randwijk
3. Sepotbeleid minderjarigen
supervisie: mevr. dr. J. Junger-Tas
4. Frauderegistratie
Onderzoeker: drs. P.C. van Duyne

5. Herhaald rijden zonder rijbewijs
Onderzoeker: drs. A.C. Berghuis

ISMO

1. Faillissementen bij bv's
Onderzoeker: drs. A.C. Berghuis
Voorzitter begeleidingscommissie: W.G. van Bijsterveld
2. Vervolgexperiment motorrijtuigenbelasting
Onderzoeker: drs. A.C. Berghuis
Voorzitter begeleidingscommissie: W.G. van Bijsterveld

Rechterlijke Organisatie

1. Onderzoek t.b.v. Commissie van Advies inzake Normen en werkwijzen Arrondissementsrechtbanken
Onderzoekers: drs. P.C. van Duyn, mr. P.A.J.Th. van Teeffelen, mr. J.R.A. Verwoerd.
Voorzitter begeleidingscommissie: mr. J.H. Blaauw
2. Belastingzaken
Onderzoeker: mr. J.R.A. Verwoerd
3. Onderzoek op het terrein van de (nietstraf)rechtspleging
Onderzoekers: mr. J.R.A. Verwoerd, drs. A. Klijn
4. Organisatie Amsterdamse Rechtbank
Onderzoeker: mr. J.R.A. Verwoerd

V STRAFRECHTSTOEPASSING

Raadadviseur: mevr. dr. M.J.M. Brand-Koolen

A. Gevangeniswezen

1. Project "Grave"
onderzoeker: mr. R.L.H.M. Bovens
voorzitter begeleidingscommissie: dr. D.W. Steenhuis

2. Experimenten opvang drugsverslaafde gedetineerden
onderzoeker: mevr. drs. M.L. Meyhoom
voorzitter begeleidingscommissie: drs. O.J.A. Janssen

3. Leden van etnische minderheden in detentie.
onderzoeker: mevr. drs. G.C. van Immerzeel
voorzitter begeleidingscommissie: mevr. dr. M.J.M. Brand-Koolen

4. Evaluatie algemene verlofregeling
onderzoeker: drs. A. Rook
voorzitter begeleidingscommissie: drs. J.J.L.M. Verhagen

B. Reclassering

1. Clientenonderzoek reclassering
onderzoekers: drs. J.L.P. Spickenheuer
voorzitter begeleidingscommissie: mevr. dr. M.J.M. Brand-Koolen

2. Reclassering en etnische minderheden
onderzoeker: vacature

C. TBR

1. Recidive (ex-)TBR gestelden
onderzoeker: drs. J.L. van Emmerik
2. Vordering en oplegging van de maatregel TBR
onderzoeker: drs. J.L. van Emmerik

D. Dienstverlening

1. Evaluatie onderzoek experimenten dienstverlening
onderzoeker: mevr. drs. M. Bol
voorzitter begeleidingscommissie: mr. dr. H. van Buuren

VI OVERIGE PROJECTEN

Onderzoek kinderbescherming
raadadviseur: mevr. dr. J. Junger-Tas

1. Evaluatie onderzoek alternatieve sancties voor jeugdigen
onderzoeker: drs. P.H. van der Laan
voorzitter begeleidingscommissie: mr. C. van der Hooft

2. Inventarisatie harddruggebruikers bij kinderpolitie
onderzoeker: K. Zandvliet
voorzitter begeleidingscommissie: drs. H. Dijk
3. Evaluatie experiment pleeggezinplaatsing
onderzoeker: mevr. drs. M. van Ooijen en mevr. drs.
G. Hagen
voorzitter begeleidingscommissie: drs. J.J. Meijer
4. Uithuisplaatsingen van minderjarigen uit etnische
minderheidsgroepen.
onderzoeker: drs. P.H. van der Laan
voorzitter begeleidingscommissie: dr. P. Adriani
5. Opvang Vietnamese jongeren
onderzoeker: drs. E. van der Hoeven
voorzitter begeleidingscommissie: dr. P. Adriani
6. Onderzoek sepotbeleid minderjarigen
onderzoeker: mevr. dr. J. Jungar-Tas
voorzitter begeleidingscommissie: dr. D.W. Steenhuis

END